
Edited by Tihamér Bakó, Antal Bókay, Anna Borgos, Ferenc Erős **chairman of the editorial board**), György Péter Hárs, György Hidas, Robert Kramer, **Kata Lénárd**, Judit Mészáros, Júlia Vajda, Anna Valachi (**editor-in-chief**).

THALASSA is the journal of the Sándor Ferenczi Society, Budapest.

THALASSA is the title of Sándor Ferenczi's classical work.

THALASSA symbolically refers to the sea, the womb, the origin, the source. THALASSA is an interdisciplinary journal devoted to free investigations in psychoanalysis, culture and society.

THALASSA has roots in the historical traditions of Hungarian psychoanalysis, but is not committed to any particular school or authority.

THALASSA welcomes all original contributions, historical, theoretical, or critical, dealing with the common problems of psychoanalysis and the humanities.

DESCRIPTION OF THE PRESENT ISSUE (2003/1)

MAJOR ARTICLES

DÁVID KAPOSI: Kertész against Kertész – interpretations of Auschwitz and culture

This paper aims to explore some connections within the oeuvre of Imre Kertész, the Hungarian author who received the 2002 Nobel Prize for literature. The main focus of the article is the comparison of Kertész's essays with his main and celebrated novel *Fateless*. It is argued here that in spite of apparent differences we can find a common thread in the oeuvre which is articulated both in the essays and in *Fateless*. While exploring the area, the paper also analyses other contributions (such as Jean Améry's and Viktor Frankl's) to the "Holocaust text-universe". The central question is how we can assess these pieces of texts on the ground of postmodernism, and whether we can come to any moral conclusions about them. The tentative answer is 'yes', but in a way that is based on pragmatical category of consequences instead of traditional concepts of 'truth' and 'veridicality'.

GYÖRGY PÉTER HÁRS: Descartes and psychoanalysis. Descartes – the tool of a psychoanalytic rivalry

It is clear from Ferenczi's *Clinical Diary* that Descartes was an emblem and a tool of his rivalry with Freud. Freud and Ferenczi used two different languages: Freud spoke the rational and "insensitive" language of adults, while Ferenczi spoke that of the child's tenderness. For Ferenczi, unlike Descartes and Freud,

it is not the *mind*, but the *essential tenderness* that is opposed to passion, which makes the concept of sublimation unnecessary. In Ferenczi's interpretation, psychoanalysis supports the Cartesian idea: passion is always evoked by suffering. He also meditates on how the elements of suffering infiltrate into the tender satisfaction.

ARCHIVES

EMANUEL BERMAN: **Sándor, Gizella, Elma. A biographical journey**

In recent years, particularly with the publication of the Freud-Ferenczi correspondence, it becomes clear that the rich theoretical dialogue between Freud and Ferenczi, a dialogue which may be seen as constitutive for psychoanalytic discourse in recent decades, was intensely intertwined with their complex personal relationship. Two women - Gizella Palos, who eventually became Ferenczi's wife, and her daughter Elma, who was both Ferenczi's and Freud's analysand, and with whom Ferenczi fell in love – played a crucial role in shaping the Freud-Ferenczi relationship. Their own voices, however, were so far barely heard. This paper is a preliminary report of a biographical research project which aims to complete the puzzle, by getting to know better Gizella, Elma, and their family, with the help of numerous original sources, many of them unpublished till now. The emerging picture tends to confirm Ferenczi's initial view of Elma as a person of depth and integrity, rather than Freud's view of her as fundamentally disturbed; countertransference-love, it is suggested, may have facilitated fuller perception than sober clinical judgment. The question of the impact of Elma's "confusion of tongues" with Ferenczi and with Freud on her subsequent life is also discussed.

ORIENTATION

ANDREA RITTER: **The relevance of the concepts of the "Budapest School" for modern French psychoanalysis**

The article discusses the influence of the Budapest school – and, in particular, the concepts of Sándor Ferenczi and Mihály Bálint – on various French psychoanalytic schools. It also outlines the development of French psychoanalytic currents from their beginnings to the present day. It briefly overviews the most important theoretical aspects that shaped the works French psychoanalysts of Hungarian origins. Finally, the article sums up those distinctive features that, according to French authors, characterize Hungarian psychoanalytic tendencies between the two World Wars.

We accept contributions in Hungarian, English, German or French. Authors are requested to provide their papers with an English and/or Hungarian summary. Original articles, reviews, reflections, and suggestions should be sent to Dr. Ferenc Erős, Institute for Psychological Research of the Hungarian Academy of Sciences, Victor Hugo u. 18–22, H–1132 Budapest. Phone/fax: (36–1) 239–6043. E-mail address: thalassa@mtapi.hu and feros@mtapi.hu

THALASSA is available on Internet: <http://mtapi.hu/thalassa> and <http://www.c3.hu/scripta>

THALASSA is published by the Thalassa Foundation, Budapest (address above).

The present issue of THALASSA was supported by the Ministry of National Cultural Heritage, the National Cultural Fund of the Republic of Hungary, and the University of Pécs. Thalassa is edited in cooperation with the “Theoretical psychoanalysis” PhD program of the Doctoral School in Psychology of the University of Pécs, and of the Institute for Psychological Research of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest.

Contents

MAJOR STUDIES

<i>Dávid Kaposi</i> : Kertész against Kertész – interpretations of Auschwitz and culture	3
<i>György Péter Hárs</i> : Descartes and psychoanalysis. Descartes – the tool of a psychoanalytic rivalry	25

ARCHIVES

<i>Emanuel Berman</i> : Sándor, Gizella, Elma. A biographical journey	68
---	----

ORIENTATION

<i>Andrea Ritter</i> : The relevance of the concepts of the “Budapest School” for modern French psychoanalysis	99
--	----

GYÖRGY VIKÁR AT 75

The healer of the soul's wounds (<i>Péter Somlai</i>)	110
<i>György Vikár</i> : My road to psychology	111

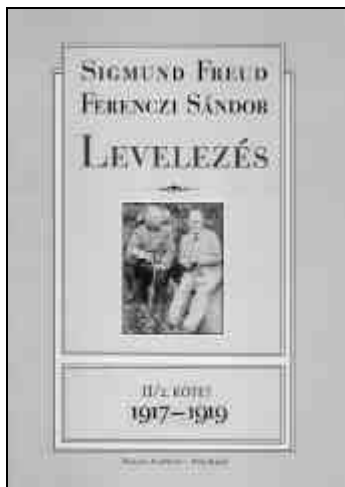
BOOKS	113
-------------	-----

EVENTS AND INFORMATION	115
------------------------------	-----

ENGLISH SUMMARIES	123
-------------------------	-----

MEGJELENT!

Sigmund Freud–Ferenczi Sándor: Levelezés II/2. (1917–1919)

Sigmund Freud és Ferenczi Sándor levelezése második kötetének második félkötete az 1917 januárja és 1919 decembere közötti leveleket tartalmazza. 1917 és 1919 között világtörténelmi fordulatok zajlanak le: az orosz forradalmak, a tengelyhatalmak verezése, az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása, az őszirózsás és a bécsi forradalom, a Tanácsköztársaság kikiáltása és 133 napja, majd az ellenforradalom és a fehérterror. A levelezésből megismerjük, miként élte meg Freud és Ferenczi ezeket a sorsfordító eseményeket, Ferenczi katonaorvosként, Freud a hadbavonult fiai iránti aggodalommal. Megismerjük azt is, miként vélekedtek a háborúról, a forradalmakról, szűkebb hazájuk, a Monarchia, továbbá Európa és a világ jövőjéről. Ebben az időszakban fontos események zajlanak a pszichoanalitikus mozgalom történetében is: 1918 őszén Budapesten tartják az ötödik nemzetközi pszichoanalitikus kongresszust, amely Ferenczi nagy sikerét hozza: előadást tart a háborús neurózisok kezeléséről, és megválasztják a Nemzetközi Pszichoanalitikus Egyesület elnökévé. Ferenczit 1919 áprilisában a budapesti egyetem újonnan létesített pszichoanalitikus klinikájának professzorává nevezik ki, majd a kinevezést a Tanácsköztársaság bukása után visszavonják. Ugyancsak 1919-ben jön létre a Nemzetközi Pszichoanalitikus Kiadó is, Freund Antal budapesti nagyiparos adományából. Freund, a pszichoanalízis bőkezű szponzora ekkor már halálos beteg: a levelezőpartnerek sokat foglalkoznak barátjuk aggasztó testi és lelki állapotával.

Ebben az időszakban írja Freud „Túl az örömelven” című művét, amelyben először vázolja fel a halálösztön gondolatát. Ekkoriban válik a pszichoanalízis egyik fő kérdésévé a (háborús) trauma, illetve az analitikus aktivitásának problémája. Freud és Ferenczi a levelezésben intenzív eszmecsere folytatnak a pszichoanalízis metaelméletéről, így például a lamarcki biológia jelentőségéről.

A kötetben Freud és Ferenczi magánéletének további alakulásáról is képet alkothatunk. 1919 elején Ferenczi hosszú habozás után végül feleségül veszi Pálné Altschul Gizellát. Az esküvő napján Gizella első férje, Pálos Géza szívinfarktusban meghal.

Megrendelhető a Thalassa szerkesztőségénél!

B U D A P É S T I K Ö N Y V S Z E M L E

BUDAKISZA

KRITIKAI ÍRÁSOK

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

KÖRÉBŐL

VÁRI GYÖRGY
RAYMOND GEUSS
FORRAI GÁBOR
SIMON ZSOLT

A KERTÉSZ-ÉLETMŰ RECEPCIÓTÖRTÉNETÉRŐL
A LIBERALIZMUS ROSSZ KÖZÉRTETÉRŐL
KÉT NYELVFILOZÓFIAI KÖNYVRŐL
SCHÜTZ ISTVÁN BALKÁN-TANKÖNYVÉRŐL

FONTOS

SZEMLE
KÖNYVEK - 2002. IV. NEGYEDÉV
LEVELEZÉS

M E G J E L E N I K

2003. TAVASZ

N E G Y E D É V E N T E